

PRAVILNIK

O OPREMI POD PRITISKOM

("Sl. glasnik RS", br. 114/2021)

I OPŠTE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički zahtevi koji se odnose na projektovanje, izradu, ocenjivanje usaglašenosti, označavanje i zahteve koje mora da ispuni imenovano ili drugo telo za ocenjivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom i sklopova kod kojih je najveći dozvoljeni pritisak PS veći od 0,5 bar.

Oprema na koju se ne primenjuje pravilnik

Član 2

Ovaj pravilnik se ne primenjuje na:

1) cevovode koji se sastoje od cevi ili sistema cevi koji su projektovani za transport fluida ili materije do ili od instalacije (na kopnu ili na moru), koji počinje sa zapornim uređajem i uključuje poslednji zaporni uređaj koji se nalazi unutar granica instalacije, uključujući svu dodatnu opremu posebno projektovanu za cevovode; ovo izuzeće se ne primenjuje na standardnu opremu pod pritiskom poput one koja se može naći u stanicama za redukciju pritiska ili kompresorskim stanicama;

2) cevovode za dovod, distribuciju i odvod vode sa pratećom opremom, površinski razvod sa opremom kao što su brane, tuneli pod pritiskom, šahtovi pod pritiskom za hidroelektrične instalacije i pripadajuća posebna pomoćna oprema;

3) jednostavne posude pod pritiskom koje su obuhvaćene posebnim propisom;

4) aerosolne raspršivače koji su obuhvaćeni posebnim propisom;

5) opremu za funkcionisanje vozila koja je obuhvaćena posebnim propisima, a odnosi se na:

(1) motorna vozila i prikolice;

(2) poljoprivredna ili šumska vozila sa prikolicama;

(3) motorna vozila sa dva ili tri točka;

6) opremu koja nije kategorisana iznad kategorije I iz člana 15. ovog pravilnika na koju se odnose posebni propisi koji obuhvataju:

(1) bezbednost mašina;

(2) liftove;

(3) električnu opremu unutar određenih granica napona;

(4) medicinsku opremu;

(5) gasne aparate;

(6) opremu i zaštitne sisteme namenjenim za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama;

7) opremu povezanu sa proizvodnjom ili trgovinom oružjem, municijom i ratnom opremom;

8) opremu projektovanu za korišćenje u nuklearnoj industriji čije otkazivanje rada može dovesti do radioaktivne emisije;

9) opremu za kontrolu bušotina koja se koristi u istraživanju i proizvodnji nafte, gasa i geotermalnih voda, kao i opremu koja se u podzemnom skladištu koristi za održavanje, odnosno kontrolu pritiska u bušotini (uređaji za sprečavanje erupcije, cevni razvodnici i sva prateća oprema za bušotine);

10) opremu koja obuhvata kućišta ili mašine, za koju se zahtevi za dimenzionisanje, izbor materijala i način proizvodnje prvenstveno zasnivaju na dovoljnoj čvrstoći, krutosti i stabilnosti kako bi se zadovoljili statički i dinamički radni uticaji ili usled drugih radnih karakteristika za koje pritisak ne predstavlja bitan faktor. Takva oprema može da uključuje:

(1) mašine, uključujući i turbine i motore sa unutrašnjim sagorevanjem;

(2) parne mašine, gasne/parne turbine, turbogeneratore, kompresore, pumpe i pogonske uređaje;

11) visoke peći, uključujući i sistem za hlađenje peći, rekuperatore vrelog vazduha, odvajač prašine i prečistače izlaznih gasova iz visokih peći, skrubere i direktne redukcione kupole peći, uključujući hlađenje peći, gasne konvertore i posude za topljenje, ponovno topljenje, degazaciju i livenje gvožđa, čelika i obojenih metala;

12) kućišta za visokonaponsku elektro opremu, kao što su: sklopke, upravljački uređaji, transformatori i rotacione mašine;

13) cevi pod pritiskom za transmisione sisteme, na primer za električnu energiju i telefonske kablove;

14) brodove, rakete, avione i mobilne uređaje na moru, kao i opremu posebno namenjenu za ugradnju u njih ili za njihov pogon;

15) opremu pod pritiskom koja se sastoji od fleksibilnog kućišta, npr. auto pneumatike, vazdušne jastuke, lopte za igru, čamce na naduvavanje i drugu sličnu opremu pod pritiskom;

16) izduvne i usisne prigušivače zvuka;

17) boce ili limenke za gazirana pića za krajnju potrošnju;

18) posude projektovane za transport i distribuciju pića, kod kojih je proizvod PSxV najviše jednak 500 bar x l i kod kojih najveći dozvoljeni pritisak ne prelazi 7 bar;

19) opremu obuhvaćenu propisima ADR, RID, IMDG i ICAO (ADR - Evropski sporazum o međunarodnom drumskom prevozu opasne robe, RID - pravilnik za međunarodni železnički prevoz opasne robe, IMDG - propis u vezi sa prekomorskim transportom opasne robe, ICAO - konvencija međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo);

20) grejna tela i cevi u sistemu grejanja toplom vodom;

21) posude za tečnost sa pritiskom gasa iznad tečnosti, koji ne prelazi 0,5 bar.

Značenje pojedinih izraza

Član 3

Pojedini izrazi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

1) oprema pod pritiskom - posude, cevovodi, sigurnosni uređaji, pomoćni uređaji pod pritiskom i pripadajući delovi ove opreme kao što su: prirubnice, spojnice, priključci, oslonci, uške za nošenje i drugi delovi slične namene;

2) posuda - zatvoren prostor projektovan i izrađen sa namenom da sadrži fluide pod pritiskom, uključujući i priključke za spajanje i povezivanje sa drugom opremom. Posuda može biti sastavljena od jedne ili više komora;

3) cevovod - komponente cevovoda, namenjene transportu fluida, koje međusobno povezane čine sistem pod pritiskom; cevovodi obuhvataju cevi i sisteme cevi, fazonski komadi, kompenzatori, creva ili druge odgovarajuće komponente pod pritiskom; pod cevovodom se podrazumevaju i razmenjivači toplote, sastavljeni od cevi koji služe za hlađenje i grejanje vazduha;

4) sigurnosni uređaji - uređaji koji su projektovani za zaštitu opreme pod pritiskom od prekoračenja dozvoljenih vrednosti, i to: uređaji za direktno ograničenje pritiska, kao što su sigurnosni ventili, uređaji sa rasprskavajućom membranom, zaštitna šipka, uređaji za ograničavanje koji služe za pokretanje sredstava za ispravljanje ili omogućuju isključivanje ili isključuju i blokiraju kao što su presostati, termostati ili regulatori nivoa i merni i regulacioni uređaji sa sigurnosnom funkcijom;

5) pomoćni uređaji pod pritiskom - uređaji koji imaju radnu funkciju i kućište izloženo pritisku;

6) sklop - nekoliko jedinica opreme pod pritiskom koje sklapa proizvođač i koje posle montaže čine jedinstvenu i funkcionalnu celinu;

7) pritisak - pritisak u odnosu na atmosferski, tj. manometarski pritisak (nadpritisak). Vakuum (podpritisak) se obeležava negativnom vrednošću;

8) najveći dozvoljeni pritisak (PS) - najveći pritisak za koji je oprema projektovana i koji je utvrdio proizvođač; ovaj pritisak se utvrđuje za određeno merno mesto na opremi, koje odredi proizvođač; mesto mora biti u blizini uređaja za zaštitu ili ograničenje ili na najvišoj tački na opremi, ili ako to nije moguće, na drugom mestu koji je odredio proizvođač;

9) najveća/najmanja dozvoljena temperatura (TS) - najveća/najmanja temperatura za koju je oprema projektovana i koju je utvrdio proizvođač;

10) zapremina (V) - unutrašnja zapremina komore, uključujući i zapreminu priključaka do prvih spojeva ili zavarenih spojeva, a bez zapremine stalnih unutrašnjih delova;

11) nazivna veličina (DN) - brojna vrednost koja je zajednička za sve komponente cevnog sistema osim onih komponenti označenih spoljašnjim prečnikom ili veličinom navoja; to je obično ceo broj koji predstavlja referentnu vrednost. Nazivna veličina se označava slovnom oznakom DN i brojem;

12) fluidi - gasovi, tečnosti i pare u čistoj fazi ili njihove smeše, koje mogu da sadrže suspenziju čvrstih materija;

13) nerastavljivi spojevi - spojevi koji se ne mogu drugačije rastaviti osim razaranjem;

14) Evropsko odobrenje za materijale - tehnički dokument koji definiše karakteristike materijala namenjenih trajnom korišćenju u proizvodnji opreme pod pritiskom, a koji nisu obuhvaćeni nijednim harmonizovanim standardom;

15) isporuka na tržištu - svako činjenje dostupnim opreme pod pritiskom ili sklopova na tržištu Republike Srbije radi distribucije, potrošnje ili upotrebe, u okviru privredne delatnosti, sa ili bez naknade;

16) stavljanje na tržište - prva isporuka opreme pod pritiskom ili sklopova na tržištu Republike Srbije;

17) stavljanje u upotrebu - prva upotreba opreme pod pritiskom ili sklopa od strane njenog korisnika;

18) proizvođač - pravno lice ili preduzetnik koje izrađuje opremu pod pritiskom ili sklop ili za koga se oprema pod pritiskom ili sklop projektuje i izrađuje i koji stavlja tu opremu pod pritiskom ili sklop na tržište pod svojim imenom ili trgovačkim znakom;

19) zastupnik - pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji, koje ima pisano ovlašćenje proizvođača da u njegovo ime preduzima određene radnje;

20) uvoznik - pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji, koje stavlja na tržište opremu pod pritiskom ili sklop iz drugih zemalja država;

21) distributer - pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji, koje je uključeno u lanac isporuke, a nije proizvođač ili uvoznik;

22) isporučilac - proizvođač, zastupnik, uvoznik ili distributer;

23) tehnička specifikacija - dokument kojim su propisani tehnički zahtevi koje oprema pod pritiskom ili sklopovi moraju da ispune;

24) supstanca - hemijski element i njegova jedinjenja u prirodnom stanju ili dobijena u proizvodnom procesu uključujući aditive koji su neophodni za održavanje njene stabilnosti i nečistoće koje proizilaze iz primenjenog procesa, izuzimajući rastvarač koji se može izdvojiti tako da to ne utiče na stabilnost supstance ili promenu njenog sastava;

25) smeša - mešavina ili rastvor dve ili više supstanci.

Drugi izrazi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku, a nisu definisani u stavu 1. ovog člana, imaju značenje definisano zakonima kojima se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, opšta bezbednost proizvoda i standardizacija.

Isporuka i stavljanje u upotrebu

Član 4

Oprema pod pritiskom i sklopovi iz člana 1. ovog pravilnika stavljaju se na tržište i u upotrebu ako su ispravno ugrađeni, održavani i korišćeni prema nameni i ako ne ugrožavaju zdravlje i bezbednost ljudi, domaćih životinja i imovine, u skladu sa ovim pravilnikom i drugim propisima.

Na sajmovima, izložbama i prezentacijama može se izložiti oprema pod pritiskom i sklopovi iz člana 1. ovog pravilnika koji nisu u skladu s odredbama ovoga pravilnika samo ako je na njima stavljen vidljiv znak koji označava da oni nisu usaglašeni sa zahtevima ovog pravilnika i da se neće stavlјati na tržište i/ili upotrebu dok se ne usaglase sa tim zahtevima.

Tokom izlaganja preduzimaju se sve neophodne mere bezbednosti propisane od strane nadležnih tela u cilju zaštite zdravlja i bezbednosti ljudi, a u skladu sa propisanim zahtevima.

Tehnički zahtevi

Član 5

Oprema pod pritiskom, iz tač. 1) do 4) ovog stava mora da ispunjava bitne zahteve iz Priloga I - Bitni zahtevi za bezbednost, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo (u daljem tekstu: Prilog I), i to:

1) Posude, osim posuda navedenih u tački 2) stav 1. ovog člana, namenjene za:

(1) Gasove, utečnjene gasove, gasove rastvorene pod pritiskom, pare i tečnosti čiji je pritisak pare pri najvećoj dozvoljenoj temperaturi veći od 0,5 bar od normalnog atmosferskog pritiska (1013 mbar), a u okviru sledećih granica:

- za fluide iz grupe 1 sa zapreminom $V > 1$ l i proizvodom $PS \times V > 25 \text{ bar} \times \text{l}$, ili sa pritiskom $PS > 200 \text{ bar}$ - Dijagram 1. sadrжан u Prilogu II - Dijagrami za ocenjivanje usaglašenosti, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo (u daljem tekstu: Prilog II);

- za fluide iz grupe 2, sa zapreminom $V > 1$ l i proizvodom $PS \times V > 50 \text{ bar} \times \text{l}$, ili sa pritiskom $PS > 1000 \text{ bar}$ i svi prenosivi aparati za gašenje požara i boce za aparate za disanje - Dijagram 2. sadrжан u Prilogu II.

(2) Tečnosti sa pritiskom pare pri najvećoj dozvoljenoj temperaturi, koji nije veći od 0,5 bar od normalnog atmosferskog pritiska (1013 mbar), a u okviru sledećih granica:

- za fluide iz grupe 1 sa zapreminom $V > 1$ l i proizvodom $PS \times V > 200 \text{ bar} \times \text{l}$, ili sa pritiskom $PS > 500 \text{ bar}$ - Dijagram 3. sadrжан u Prilogu II;

- za fluide iz grupe 2 pritiska $PS > 10 \text{ bar}$ i proizvodom $PS \times V > 10000 \text{ bar} \times \text{l}$ ili pritiskom $PS > 1000 \text{ bar}$ - Dijagram 4. sadrжан u Prilogu II.

2) Oprema pod pritiskom koja se zagreva plamenom ili na drugi način, sa rizikom od pregrevanja, namenjena za proizvodnju pare ili vrele vode pri temperaturama višim od 110 °C, sa zapreminom većom od 2 l i svi aparati za kuvanje pod pritiskom - Dijagram 5. sadrжан u Prilogu II.

3) Cevovodi za:

(1) Gasove, utečnjene gasove, gasove rastvorene pod pritiskom, pare i one tečnosti čiji je pritisak pare pri najvećoj dozvoljenoj temperaturi veći od 0,5 bar od normalnog atmosferskog pritiska (1013 mbar), u okviru sledećih granica:

- za fluide iz grupe 1 sa $DN > 25$ - Dijagram 6. sadrжан u Prilogu II);

- za fluide iz grupe 2 sa $DN > 32$ i proizvodom $PS \times DN > 1000 \text{ bar}$ - Dijagram 7. sadrжан u Prilogu II).

(2) Tečnosti čiji pritisak pare pri najvećoj dozvoljenoj temperaturi nije veći od 0,5 bar od normalnog atmosferskog pritiska (1013 mbar), u okviru sledećih granica:

- za fluide iz grupe 1 sa $DN > 25$ i proizvodom $PS \times DN > 2000 \text{ bar}$ - Dijagram 8. sadrжан u Prilogu II;

- za fluide iz grupe 2 sa $PS > 10 \text{ bar}$, $DN > 200$ i proizvodom $PS \times DN > 5000 \text{ bar}$ - Dijagram 9. sadrжан u Prilogu II.

4) Sigurnosni uređaji i pomoćni uređaji pod pritiskom, namenjeni za opremu iz stava 1. tač. 1), 2) i 3) ovog člana, kada je takva oprema ugrađena u sklop.

Sklopovi koji sadrže najmanje jedan element opreme iz stava 1. ovog člana moraju da ispunjavaju bitne zahteve za bezbednost iz Priloga I, i to:

- 1) Sklop namenjen za proizvodnju pare ili vrele vode na temperaturi višoj od 110 °C, a koji se sastoji od najmanje jednog komada opreme pod pritiskom koja se zagreva plamenom ili na neki drugi način, a koji predstavlja opasnost zbog pregrevanja;
- 2) Sklopovi, osim sklopova iz tačke 1) ovog stava, ako ih proizvođač nameni za tržište i upotrebi kao sklopove;
- 3) Sklopovi namenjeni za proizvodnju tople vode pri temperaturi nižoj od 110 °C, pri ručnom loženju čvrstim gorivom, sa proizvodom PSxV > 50 bar x l, moraju ispunjavati bitne zahteve iz tač. (2.10), (2.11), (3.4), 5(a) i 5(g) datih u Prilogu I.

Oprema pod pritiskom i/ili sklopovi kod kojih su radni uslovi niži ili jednaki vrednostima iz st. 1. i 2. ovog člana, moraju da se projektuju i izrađuju prema dobroj inženjerskoj praksi, radi osiguranja bezbedne upotrebe i moraju da imaju odgovarajuća uputstva za korišćenje i oznake za identifikaciju proizvođača ili njegovog ovlašćenog predstavnika u Republici Srbiji, odnosno uvoznika. Ova oprema i/ili sklopovi ne mogu biti obeleženi znakom usaglašenosti.

Slobodan promet

Član 6

Po osnovu opasnosti od pritiska ne može se zabraniti, ograničiti ili ometati isporuka i stavljanje na tržište opreme pod pritiskom i sklopova, pod uslovima koje je utvrdio proizvođač, ako su ispunjeni zahtevi ovog pravilnika.

Kada je oprema ili sklop pod pritiskom namenjen korišćenju u Republici Srbiji oznake i uputstva koja su neophodna za bezbednu i pravilnu upotrebu opreme i sklopova pod pritiskom, na koja se poziva u tač. 3.3 i 3.4 u Prilogu I, moraju biti na srpskom jeziku.

II ZAHTEVI ZA ISPORUČIOCA

Zahtevi za proizvođača

Član 7

Zahtevi za proizvođača su da:

- 1) obezbedi da je oprema pod pritiskom i sklopovi iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika koju stavlja na tržište ili koristi za sopstvene potrebe projektovana i izrađena u skladu sa bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I;
- 2) obezbedi da je oprema pod pritiskom i sklopovi iz člana 5. stav 3. ovog pravilnika koju stavlja na tržište ili koristi za sopstvene potrebe projektovana i izrađena u skladu sa dobrom inženjerskom praksom;
- 3) za opremu pod pritiskom i sklopove iz člana 5. st 1. i 2. ovog pravilnika sastavi tehničku dokumentaciju iz Priloga III - Postupci ocenjivanja usaglašenosti, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo (u daljem tekstu: Prilog III) i sprovede ili da da se sprovede odgovarajući postupak ocenjivanja usaglašenosti iz člana 15. ovog pravilnika;
- 4) sastavi deklaraciju o usaglašenosti i stavi znak usaglašenosti kada je postupkom iz tačke 3) ovog stava dokazana usaglašenost sa primenjivim zahtevima opreme pod pritiskom ili sklopova iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika;
- 5) čuva tehničku dokumentaciju i deklaraciju o usaglašenosti deset godina nakon stavljanja na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova;
- 6) obezbedi da su procedure za serijsku proizvodnju usaglašene sa zahtevima ovog pravilnika i da su na odgovarajući način uzete u obzir promene u projektu ili karakteristika opreme pod pritiskom ili sklopova, kao i promene u srpskim standardima kojima su preuzeti odgovarajući harmonizovani standardi ili drugim tehničkim specifikacijama na osnovu kojih je objavljena usaglašenost opreme pod pritiskom ili sklopova;
- 7) kada je to svrsishodno, s obzirom na rizike koje predstavlja oprema pod pritiskom ili sklopovi, u cilju zaštite zdravlja i bezbednost potrošača i ostalih korisnika, ispituje uzorke opreme pod pritiskom ili sklopova koji su isporučeni na tržište, prati i ako je to potrebno, vodi knjigu žalbi neusaglašene opreme pod pritiskom i sklopova i njihovih opoziva i o tome obaveštava distributere;
- 8) obezbedi da je na njegovoj opremi pod pritiskom ili sklopovima naveden tip, šarža ili serijski broj ili bilo koja druga oznaka koja omogućava njihovu identifikaciju ili, ako veličina ili priroda opreme pod pritiskom ili sklopa to ne dopušta, da se traženi podaci navedu na pakovanju ili u pratećem dokumentu;
- 9) na opremi pod pritiskom ili sklopu, ili kada to nije moguće, na njihovom pakovanju ili u pratećem dokumentu, navede svoje ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani trgovački znak i poštansku adresu na kojoj je dostupan, pri čemu adresa sadrži jedinstveno mesto na kojem je proizvođač dostupan i podaci za kontakt moraju da budu na srpskom jeziku;
- 10) obezbedi da su uz opremu pod pritiskom ili sklopove iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika priložena jasna, razumljiva i shvatljiva uputstva i podaci u skladu sa tač. 3.3. i 3.4. Priloga I na srpskom jeziku;
- 11) obezbedi da su uz opremu pod pritiskom ili sklopove iz člana 5. stav 3. ovog pravilnika priložena jasna, razumljiva i shvatljiva uputstva i podaci u skladu sa članom 5. stav 3. ovog pravilnika na srpskom jeziku;
- 12) u slučaju da smatra da oprema pod pritiskom ili sklopovi koje je stavio na tržište nisu u skladu sa ovim pravilnikom odmah preduzme potrebne korektivne mere kako bi se ta oprema pod pritiskom ili sklopovi po potrebi usaglasili, povukli sa tržišta ili opozvali;
- 13) u slučaju da oprema pod pritiskom ili sklopovi koji su isporučeni na tržište predstavljaju rizik, odmah o tome obavesti ministarstvo nadležno za poslove energetike uz navođenje svih pojedinosti, posebno onih o neusaglašenostima i svim preduzetim korektivnim merama;
- 14) na zahtev ministarstvu nadležnom za poslove energetike dostavi sve podatke i dokumente potrebne za dokazivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom ili sklopova sa zahtevima ovog pravilnika u papirnom i elektronskom obliku na srpskom jeziku, u skladu za zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode;

15) na zahtev ministarstva nadležnog za poslove energetike, sa njim sarađuje u svakoj aktivnosti preduzetoj radi uklanjanja rizika koje predstavlja oprema pod pritiskom ili sklop koje je stavio na tržište, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode.

Zahtevi za zastupnika

Član 8

Proizvođač može pismeno da ovlasti zastupnika da u njegovo ime izvršava sve ili deo obaveza propisanih ovim pravilnikom, osim obaveza iz člana 7. stav 1. tač. 1), 2), 3) i 4) ovog pravilnika.

Zastupnik izvršava sve obaveze u skladu sa ovlašćenjem iz stava 1. ovog člana.

Ovlašćenje iz stava 1. ovog člana sadrži najmanje obavezu zastupnika da deklaraciju o usaglašenosti i tehničku dokumentaciju čuva i na zahtev dostavi ministarstvu nadležnom za poslove energetike tokom perioda od deset godina od dana stavljanja opreme pod pritiskom ili sklopova na tržište, kao i da izvršava zahteve iz člana 7. tač. 14) i 15) ovog pravilnika.

Zahtevi za uvoznika

Član 9

Zahtevi za uvoznika su da:

- 1) na tržište stavlja isključivo opremu pod pritiskom ili sklopove usaglašene sa zahtevima ovog pravilnika;
- 2) pre stavljanja na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika obezbedi da je proizvođač sproveo odgovarajući postupak ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa članom 15. ovog pravilnika;
- 3) obezbedi da proizvođač sastavi tehničku dokumentaciju, da oprema pod pritiskom ili sklopovi imaju znak usaglašenosti i da su priložena uputstva i podaci u skladu sa tač. 3.3. i 3.4. Priloga I, kao i da je proizvođač ispunio zahteve iz člana 7. stav 1. tač. 8) i 9) ovog pravilnika;
- 4) pre stavljanja na tržište opreme pod pritiskom i sklopova iz člana 5. stav 4. ovog pravilnika obezbedi da je proizvođač sastavio tehničku dokumentaciju, da su uz opremu pod pritiskom i sklopove priložena uputstva za upotrebu i da je proizvođač ispunio zahteve iz zahteve iz člana 7. stav 1. tač. 8) i 9) ovog pravilnika;
- 5) u slučaju da smatra da oprema pod pritiskom ili sklopovi nisu u skladu sa bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I, ne stavlja opremu pod pritiskom ili sklop na tržište sve dok se ne sprovede njihovo usaglašavanje;
- 6) u slučaju da oprema pod pritiskom ili sklopovi predstavljaju rizik, o tome obavesti proizvođača i ministarstvo nadležno za poslove energetike;
- 7) na opremi pod pritiskom ili sklopu, ili kada to nije moguće, na njihovom pakovanju ili u pratećem dokumentu, navede svoje ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani trgovački znak i poštansku adresu na kojoj je dostupan, pri čemu podaci za kontakt moraju da budu na srpskom jeziku;
- 8) obezbedi da su uz opremu pod pritiskom ili sklopove iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika priložena uputstva i podaci u skladu sa tač. 3.3. i 3.4. Priloga I na srpskom jeziku;
- 9) obezbedi da su uz opremu pod pritiskom ili sklopove iz člana 5. stav 3. ovog pravilnika priložena uputstva i podaci na srpskom jeziku;
- 10) obezbedi da, dok su oprema pod pritiskom ili sklopovi iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika pod njegovom odgovornošću, uslovi skladištenja ili transporta ne ugroze njihovu usaglašenost sa bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I;
- 11) kada je to svrsishodno, s obzirom na rizike koje predstavlja oprema pod pritiskom ili sklopovi, u cilju zaštite zdravlja i bezbednost potrošača i ostalih korisnika, ispituje uzorke opreme pod pritiskom ili sklopova koji su isporučeni na tržište, prati i ako je to potrebno, vodi knjigu žalbi neusaglašene opreme pod pritiskom i sklopova i njihovih opoziva i o tome obaveštava distributere;
- 12) u slučaju da smatra da oprema pod pritiskom ili sklopovi koje je stavio na tržište nisu u skladu sa ovim pravilnikom odmah preduzme potrebne korektivne mere kako bi se ta oprema pod pritiskom ili sklopovi po potrebi usaglasili, povukli sa tržišta ili opozvali;
- 13) u slučaju da oprema pod pritiskom ili sklopovi koji su isporučeni na tržište predstavljaju rizik, odmah o tome obavesti ministarstvo nadležno za poslove energetike uz navođenje svih pojedinosti, posebno onih o neusaglašenostima i svim preduzetim korektivnim merama;
- 14) čuva tehničku dokumentaciju i Deklaraciju o usaglašenosti deset godina nakon stavljanja na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova i da ista bude na raspolaganju ministarstvu nadležnom za poslove energetike na njegov zahtev;
- 15) na zahtev ministarstvu nadležnom za poslove energetike dostavi sve podatke i dokumente potrebne za dokazivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom ili sklopova sa zahtevima ovog pravilnika u papirnom i elektronskom obliku na srpskom jeziku, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode;
- 16) na zahtev ministarstva nadležnog za poslove energetike, sa njim sarađuje u svakoj aktivnosti preduzetoj radi uklanjanja rizika koje predstavlja oprema pod pritiskom ili sklop koje je stavio na tržište, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode.

Zahtevi za distributera

Član 10

Zahtevi za distributera su da:

- 1) prilikom isporuke na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova postupa u skladu sa zahtevima ovog pravilnika;

- 2) pre isporuke na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika, proveriti: da li oprema pod pritiskom ili sklop nosi znak usaglašenosti, da li je priložena neophodna dokumentacija, uputstva i podaci u skladu s tač. 3.3. i 3.4. Priloga I na srpskom jeziku i da li su proizvođač i uvoznik ispunili zahteve iz člana 7. stav 1. tač. 8) i 9), odnosno člana 9. stav 1. tačka 7) ovog pravilnika;
- 3) u slučaju da smatra da oprema pod pritiskom ili sklopovi nisu u skladu sa bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I, ne stavlja opremu pod pritiskom ili sklop na tržište sve dok se ne sprovede njihovo usaglašavanje;
- 4) u slučaju da oprema pod pritiskom ili sklopovi predstavljaju rizik, o tome obavesti proizvođača, odnosno uvoznika i ministarstvo nadležno za poslove energetike;
- 5) pre isporuke na tržište opreme pod pritiskom ili sklopova iz člana 5. stav 3. ovog pravilnika proveriti da li su uz opremu pod pritiskom ili sklop priložena odgovarajuća uputstva za upotrebu, na srpskom jeziku, kao i da su proizvođač i uvoznik ispunili zahteve iz člana 7. stav 1. tač. 8) i 9), odnosno člana 9. stav 1. tačka 7) ovog pravilnika;
- 6) obezbedi da, dok su oprema pod pritiskom ili sklopovi iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika pod njegovom odgovornošću, uslovi skladištenja ili transporta ne ugroze njihovu usaglašenost sa bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I;
- 7) u slučaju da smatra da oprema pod pritiskom ili sklopovi koje je stavio na tržište nisu u skladu sa ovim pravilnikom odmah preduzme potrebne korektivne mere kako bi se ta oprema pod pritiskom ili sklopovi po potrebi usaglasili, povukli sa tržišta ili opozvali;
- 8) u slučaju da oprema pod pritiskom ili sklopovi koji su isporučeni na tržište predstavljaju rizik, odmah o tome obavesti ministarstvo nadležno za poslove energetike uz navođenje svih pojedinosti, posebno onih o neusaglašenostima i svim preduzetim korektivnim merama;
- 9) na zahtev ministarstvu nadležnom za poslove energetike dostavi sve podatke i dokumente potrebne za dokazivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom ili sklopova sa zahtevima ovog pravilnika u papirnom i elektronskom obliku na srpskom jeziku, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode;
- 10) na zahtev ministarstva nadležnog za poslove energetike, sa njim sarađuje u svakoj aktivnosti preduzetoj radi uklanjanja rizika koje predstavlja oprema pod pritiskom ili sklop koje je stavio na tržište, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode.

Slučajevi u kojima se obaveze proizvođača primenjuju na uvoznika i distributera

Član 11

Uvoznik ili distributer smatraju se proizvođačem u smislu ovog pravilnika i podležu zahtevima za proizvođača u skladu s članom 7. ovog pravilnika, kada opremu pod pritiskom ili sklop stavljaju na tržište pod svojim imenom ili trgovačkim znakom ili kada izmeni opremu pod pritiskom ili sklop koji su već stavljeni na tržište na takav način da to može da utiče na usaglašenost sa zahtevima ovog pravilnika.

Identifikacija isporučilaca

Član 12

Na zahtev ministarstva nadležnog za poslove energetike isporučilac, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode, dostavlja podatke o identitetu:

- 1) svakog isporučioca koji mu je isporučio opremu pod pritiskom ili sklop;
- 2) svakog isporučioca kojem je isporučio opremu pod pritiskom ili sklop.

Podatke iz stava 1. ovog člana isporučilac je dužan da bude u stanju da dostavi tokom perioda od deset godina od dana kada mu je isporučena oprema pod pritiskom ili sklopovi i deset godina od dana kada je isporučio opremu pod pritiskom ili sklopove na tržište.

III PRETPOSTAVKA USAGLAŠENOSTI I KATEGORIZACIJA OPREME POD PRITISKOM

Pretpostavka usaglašenosti

Član 13

Oprema pod pritiskom ili sklopovi iz člana 5. st. 1. i 2. ovog pravilnika koji su usaglašeni sa srpskim standardima ili delom srpskih standarda, kojima su preuzeti evropski harmonizovani standardi, čiji se spisak (u daljem tekstu: Spisak standarda) sastavlja i objavljuje u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, propisom donetim na osnovu tog zakona, smatraju se usaglašenim s bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I na koje se odnose ti standardi.

Materijali koji se koriste u proizvodnji opreme pod pritiskom ili sklopova i koji su usaglašeni sa Evropskim odobrenjem za materijale, u skladu sa članom 16. stav 4. ovog pravilnika smatraju se usaglašenim sa primenljivim bitnim zahtevima za bezbednost iz Priloga I ovog pravilnika.

Kategorizacija opreme pod pritiskom

Član 14

Oprema pod pritiskom iz člana 5. stav 1. ovog pravilnika kategoriše se u kategorije zavisno od stepena opasnosti, a u skladu sa zahtevima iz Priloga II ovog pravilnika.

Za potrebe kategorizacije fluidi se dele u sledeće dve grupe:

- 1) Grupa 1. obuhvata supstance i smeše koje su klasifikovane kao opasne u skladu sa sledećim nivoima fizičke opasnosti i nivoima opasnosti za zdravlje utvrđenima u delovima 2. i 3. Priloga I Pravilnika o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN ("Službeni glasnik RS", br. 105/13, 52/17 i 21/19):

- (1) nestabilni eksplozivi i eksplozivi iz podklase 1.1, 1.2, 1.3, 1.4. i 1.5;
- (2) zapaljivi gasovi, kategorije 1. i 2;
- (3) oksidirajući gasovi, kategorije 1;
- (4) zapaljive tečnosti, kategorije 1 i 2;
- (5) zapaljive tečnosti kategorije 3. kada je najviša dozvoljena temperatura iznad temperature paljenja;
- (6) zapaljive čvrste supstance kategorije 1. i 2;
- (7) samoreaktivne supstance i smeše tipa od A do F;
- (8) samozapaljive tečnosti kategorije 1;
- (9) samozapaljive čvrste supstance kategorije 1;
- (10) supstance i smeše koje u kontaktu sa vodom oslobađaju zapaljive gasove kategorije 1, 2. i 3;
- (11) oksidujuće tečnosti kategorije 1, 2. i 3.;
- (12) oksidirajuće čvrste supstance kategorije 1, 2. i 3;
- (13) organski peroksidi tipa od A do F;
- (14) akutna peroralna toksičnost, kategorije 1. i 2;
- (15) akutna dermalna toksičnost, kategorije 1. i 2;
- (16) akutna inhalaciona toksičnost, kategorije 1, 2. i 3;
- (17) specifična toksičnost za ciljni organ - jednokratna izloženost, kategorije 1.

2) Grupa 2 obuhvata sve ostale supstance i smeše koje ne pripadaju Grupi 1.

U slučaju kada se posuda sastoji iz više komora, ona se kategoriše u najvišu kategoriju među kategorijama pojedinih komora. Kada jedna komora sadrži više fluida, kategorizacija se vrši na osnovu fluida koji zahteva najvišu kategoriju.

Postupci ocenjivanja usaglašenosti

Član 15

Postupci ocenjivanja usaglašenosti koji se primenjuju za svaki komad opreme pod pritiskom utvrđuju se prema kategoriji u koju je oprema kategorisana u skladu sa članom 14. ovog pravilnika.

Postupci ocenjivanja usaglašenosti koji se primenjuju na pojedine kategorije opreme pod pritiskom su:

1) Kategorija I:

- Modul A

2) Kategorija II:

- Modul A2

- Modul D1

- Modul E1

3) Kategorija III:

- Moduli B (projekat tipa) + D

- Moduli B (projekat tipa) + F

- Moduli B (tip proizvodnje) + E

- Moduli B (tip proizvodnje) + C2

- Modul H

4) Kategorija IV:

- Moduli B (tip proizvodnje) + D

- Moduli B (tip proizvodnje) + F

- Modul G

Postupci ocenjivanja usaglašenosti propisani su Prilogom III.

Ocenjivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom sprovodi se primenom jednog od postupaka ocenjivanja usaglašenosti, po izboru proizvođača, u zavisnosti od kategorije u koju je oprema kategorisana. Proizvođač može da odabere postupak za ocenjivanje usaglašenosti koji se odnosi na višu kategoriju, ukoliko ona postoji.

U okviru postupka obezbeđenja kvaliteta za opremu pod pritiskom iz kategorije III i IV iz člana 5. stav 1. tačka 1) podtačka (1) ovog pravilnika, člana 5. stav 1. tačka 1) podtačka (2) prva alineja ovog pravilnika i člana 5. stav 1. tačka 2) ovog pravilnika, imenovano telo uzima, prilikom nenajavljenih poseta, uzorak opreme iz proizvodnje ili skladišta kako bi cprovelo ili dalo da se sprovede završno ocenjivanje iz tačke 3.2. Priloga I ovog pravilnika. U cilju navedenog proizvođač obaveštava imenovano telo o utvrđenom rasporedu proizvodnje. Imenovano telo je dužno da izvrši najmanje dva posete tokom prve godine proizvodnje. Učestalost narednih poseta određuje imenovano telo na osnovu kriterijuma iz tačke 4.4. modula D, E i H i tačke 5.4. modula H1.

U slučaju pojedinačne proizvodnje posuda i opreme pod pritiskom iz kategorije III iz člana 5. stav 1. tačka 2) ovog pravilnika pri primeni modula H, imenovano telo cprovodi ili daje da se sprovede završno ocenjivanje za svaki komad, u skladu sa tačkom 3.2. Priloga I. U cilju navedenog, proizvođač mora da obavesti imenovano telo o planiranom rasporedu proizvodnje.

Sklopovi iz člana 5. stav 2. ovog pravilnika se ocenjuju prema postupku globalnog ocenjivanja koji obuhvata:

1) ocenjivanje svakog komada opreme pod pritiskom koji pripada sklopu i koji je naveden u članu 5. stav 1 ovog pravilnika, a na kome nije ranije sprovedeno ocenjivanje usaglašenosti i koji nije dobio poseban znak usaglašenosti, pri čemu se postupak ocenjivanja usaglašenosti utvrđuje prema kategoriji svakog komada opreme;

2) ocenjivanje ukрупnjavanja delova sklopa, u skladu sa tač. 2.3, 2.8. i 2.9. Priloga I ovog pravilnika, koje mora da se sprovede prema najvišoj kategoriji primenjivoj na određenoj opremi, osim one koja se primenjuje na sigurnosne uređaje;

3) ocenjivanje zaštite sklopa od prekoračenja dozvoljenih radnih parametara, u skladu sa tač. 2.10. i 3.2.3. Priloga I ovog pravilnika, a koje mora da se sprovede za najvišu kategoriju primenjivu na delove opreme koju treba zaštititi.

Za potrebe sprovođenja eksperimenta imenovana tela mogu u opravdanim slučajevima da dozvole isporuku na tržište i stavljanje u upotrebu na teritoriji Republike Srbije pojedinih delova opreme pod pritiskom i sklopova iz člana 3. ovog pravilnika, bez prethodno izvršenog ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Zapisi i prepiska koji se odnose na postupke ocenjivanja usaglašenosti sastavljaju se na srpskom jeziku i eventualno jeziku koji to telo odobri.

Sva dokumenta koja se odnose na ocenjivanje usaglašenosti moraju biti na srpskom jeziku.

Evropsko odobrenje za materijale

Član 16

Evropsko odobrenje za materijale za opremu pod pritiskom na zahtev proizvođača materijala ili opreme pod pritiskom izdaje imenovano telo, prijavljeno u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i posebnim propisima donetim na osnovu tog zakona, i o tome obaveštava Evropsku komisiju.

Prijavljeno telo iz stava 1. ovog člana će izvršiti ili organizovati da se izvrše provere i ispitivanja za potrebe utvrđivanja usaglašenosti tipa materijala sa odgovarajućim zahtevima ovog pravilnika na osnovu čega izdaje odobrenje za materijale.

Za materijale koji su ocenjeni bezbednim za upotrebu pre 29. novembra 1999. godine, prijavljeno telo mora prilikom potvrđivanja usaglašenosti uzeti u obzir postojeće podatke.

Pre izdavanja Evropskog odobrenja za materijale, prijavljeno telo mora da obavesti Evropsku komisiju i države članice Evropske unije (u daljem tekstu: države članice). Komisija u roku od tri meseca donosi mišljenje koje prijavljeno telo pre izdavanja Evropskog odobrenja za materijale mora poštovati.

Primerak Evropskog odobrenja za materijale za opremu pod pritiskom dostavlja se državama članicama, prijavljenim telima i Evropskoj komisiji. Evropska komisija objavljuje i ažurira spisak evropskih odobrenja za materijale u "Službenom listu Evropske unije".

Prijavljeno telo koje je izdalo Evropsko odobrenje za materijale za opremu pod pritiskom mora da ukine to odobrenje ako ustanovi da ga nije trebalo ni izdati ili kada je ta vrsta materijala obuhvaćena harmonizovanim standardom. Ono mora da odmah obavesti države članice, ostala prijavljena tela i Evropsku komisiju o svakom ukidanju odobrenja.

Materijali koji se koriste za opremu pod pritiskom, a koji su odobreni i objavljeni u "Službenom listu Evropske unije" moraju da ispunjavaju zahteve iz Priloga I.

Kontrolno telo korisnika

Član 17

Ministar nadležan za poslove energetike u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i posebnim propisom donetim na osnovu tog zakona kojim se uređuje način imenovanja tela za ocenjivanje usaglašenosti imenuje kontrolno telo korisnika u skladu sa članom 21. ovog pravilnika.

Na opremu pod pritiskom i sklopove čije je ocenjivanje usaglašenosti sprovedo kontrolno telo korisnika ne može se postavljati znak usaglašenosti.

Oprema pod pritiskom i sklopovi iz stava 1. ovog člana mogu da se koriste samo u objektima privrednog društva u čijem je sastavu kontrolno telo korisnika ili u njegovim zavisnim privrednim društvima.

Privredno društvo u čijem je sastavu kontrolno telo korisnika i njegova zavisna privredna društva dužni su da primene odgovarajuće mere sigurnosti koje se odnose na tehničke specifikacije za projektovanje, proizvodnju, kontrolisanje, održavanje i upotrebu opreme pod pritiskom i sklopova.

Kontrolno telo korisnika može da sprovodi postupak ocenjivanja usaglašenosti isključivo za sopstvene i potrebe svojih zavisnih privrednih društava.

Postupci ocenjivanja usaglašenosti koje može da sprovodi kontrolno telo korisnika mogu da budu samo moduli A2, C2, F i G u skladu sa Prilogom III.

Kontrolno telo korisnika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove energetike podatke o svim objektima u kojima se koristi oprema iz stava 3. ovog člana, o čemu se vodi evidencija.

Deklaracija o usaglašenosti

Član 18

Deklaracijom o usaglašenosti potvrđuje se da su ispunjeni bitni zahtevi za bezbednost iz Priloga I.

Deklaracija o usaglašenosti sačinjava se na srpskom jeziku po modelu iz Priloga IV - Deklaracija o usaglašenosti broj xxx, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo (u daljem tekstu: Prilog IV), tako da sadrži elemente iz primenjenog postupka ocenjivanja usaglašenosti iz Priloga III i redovno se ažurira.

Ukoliko se na opremu pod pritiskom i sklopove primenjuje više propisa kojima je utvrđena obaveza sačinjavanja deklaracije o usaglašenosti, sačinjava se jedinstvena deklaracija o usaglašenosti u skladu sa svim primenjenim propisima, u kojoj su navedeni ti propisi, pri čemu se pod jedinstvenom deklaracijom o usaglašenosti smatra i skup svih deklaracija o usaglašenosti sačinjenih u skladu sa pojedinačnim primenjenim propisima.

Sačinjavanjem deklaracije o usaglašenosti proizvođač preuzima odgovornost za usaglašenost opreme pod pritiskom ili sklopova sa zahtevima iz ovog pravilnika.

Označavanje usaglašenosti

Član 19

Znak usaglašenosti mora biti u skladu sa oblikom propisanim u prilogu V - Znak usaglašenosti, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo (u daljem tekstu: Prilog V).

Znak usaglašenosti mora biti čitljiv i neizbrisiv i postavlja se na vidnom mestu na svakom:

1) komadu opreme pod pritiskom iz člana 5. stav 1. ovog pravilnika ili njegovoj pločici sa podacima;

2) sklopu iz člana 5. stav 2. ovog pravilnika ili njegovoj pločici sa podacima.

Kada stavljanje znaka usaglašenosti zbog prirode opreme ili sklopa nije moguće ili nije opravdano, znak se stavlja na pakovanje i na prateće dokumente.

Komad ili sklop iz stava 2. ovog člana moraju da budu potpuni ili u stanju koje dopušta završno ocenjivanje kao što je opisano u tački 3.2. Priloga I.

Znak usaglašenosti nije potrebno staviti na svaki pojedinačni deo opreme pod pritiskom koji sačinjavaju sklop. Pojedinačni elementi opreme pod pritiskom na koje je postavljen znak usaglašenosti prilikom ugradnje u sklop zadržavaju taj znak.

Znak usaglašenosti stavlja se pre nego što su oprema pod pritiskom ili sklop stavljeni na tržište.

Uz znak usaglašenosti mora se navesti i identifikacioni broj imenovanog tela za ocenjivanje usaglašenosti u fazi kontrole proizvodnje prema zahtevima ovog pravilnika.

Identifikacioni broj imenovanog tela mora da postavi samo telo, ili proizvođač odnosno njegov ovlašćeni predstavnik, prema uputstvima tog tela.

Nakon znaka usaglašenosti i po potrebi identifikacionog broja iz stava 8. ovog člana može da se stavi bilo koja druga oznaka kojom se označava poseban rizik ili upotreba.

IV ZAHTEVI ZA IMENOVANJE TELA ZA OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI, TELA ZA NERASTAVLJIVE SPOJEVE I KONTROLNOG TELA KORISNIKA

Zahtevi koje mora da ispuni telo za ocenjivanje usaglašenosti i imenovano tela za nerastavljive spojeve

Član 20

Ministar nadležan za poslove energetike, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i posebnim propisom donetim na osnovu tog zakona kojim se propisuje način imenovanja tela za ocenjivanje usaglašenosti, imenuje telo za ocenjivanje usaglašenosti i imenovano telo za nerastavljive spojeve.

Da bi bilo imenovano za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti iz ovog pravilnika, telo za ocenjivanje usaglašenosti, odnosno telo za nerastavljive spojeve mora da ispuni sledeće zahteve:

1) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima status pravnog lica registrovanog u Republici Srbiji.

2) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da bude nezavisno od svih strana zainteresovanih za rezultate ocenjivanja usaglašenosti ("treća strana") i nezavisno od organizacije i opreme pod pritiskom ili sklopova čiju usaglašenost ocenjuje.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti koje je član poslovnog ili profesionalnog udruženja koje predstavlja organizacije uključene u aktivnosti projektovanja, proizvodnje, snabdevanja, sklapanja, korišćenja ili održavanja opreme pod pritiskom ili sklopova čiju usaglašenost ocenjuje, može biti imenovano pod uslovom da dokaže svoju nezavisnost i odsustvo sukoba interesa.

3) Telo za ocenjivanje usaglašenosti, njegov direktor, odnosno članovi izvršnog odbora direktora, izvršni direktori ili članovi nadzornog odbora i sl. tog tela (u daljem tekstu: najviše rukovodstvo), kao i zaposlena i druga lica angažovana za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti (u daljem tekstu: osoblje) ne smeju da budu projektanti, proizvođači, isporučioči, instalateri, kupci, korisnici ili održavaoci opreme pod pritiskom ili sklopova čiju usaglašenost ocenjuju, niti smeju da budu zastupnici bilo koje od tih strana. Ovim se ne dovodi u pitanje upotreba opreme pod pritiskom ili sklopova koji je neophodan za rad tog tela ili upotreba opreme pod pritiskom ili sklopova u lične svrhe.

Najviše rukovodstvo tela za ocenjivanje usaglašenosti, kao i njegovo osoblje ne smeju da budu direktno uključeni u aktivnosti projektovanja, proizvodnje, isporuke, instaliranja, korišćenja ili održavanja predmetne opreme pod pritiskom ili sklopova, niti da budu zastupnici bilo koje strane uključene u te aktivnosti. Oni ne smeju da sprovode aktivnosti koje bi mogle da utiču na njihovo prosuđivanje i integritet u vezi sa poslovima ocenjivanja usaglašenosti za koje su imenovana, što se naročito odnosi na pružanje konsultantskih usluga.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da obezbedi da aktivnosti njegovih zavisnih društava ili podizvođača ne ugrožavaju poverljivost, objektivnost i nepristrasnost u sprovođenju aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.

4) Telo za ocenjivanje usaglašenosti i njegovo osoblje dužno je da sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti sa najvišim stepenom profesionalnog integriteta i sa neophodnom tehničkom kompetentnošću u određenoj oblasti i ne sme da bude izloženo bilo kakvim pritiscima ili drugim razlozima i uticajima, posebno finansijskim, koji bi mogli da utiču na donošenje odluke i rezultate sprovedenih aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti, naročito od strane lica ili grupa lica koje su zainteresovane za rezultate tih aktivnosti.

5) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da bude kompetentno za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa članom 15. ili članom 16. ovog pravilnika ili tačkama 3.1.2. i 3.1.3. Priloga I za koje traži imenovanje, bez obzira da li te aktivnosti obavlja to telo ili se te aktivnosti obavljaju pod njegovom odgovornošću.

Za svaku vrstu ili kategoriju opreme pod pritiskom, kao i za svaki postupak ocenjivanja usaglašenosti, za koje telo za ocenjivanje usaglašenosti traži imenovanje, to telo, i pre i posle imenovanja, mora da ima na raspolaganju:

- (1) osoblje sa tehničkim znanjem, kao i dovoljnim i odgovarajućim iskustvom za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti;
- (2) opise procedura u skladu sa kojima se sprovodi ocenjivanje usaglašenosti, pri čemu mora da se obezbedi transparentnost, kao i staranje o istovetnoj primeni tih procedura. Takođe, telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima i da primenjuje pravila i procedure kojima su jasno razgraničene aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje sprovodi u svojstvu imenovanog tela i aktivnosti koje sprovodi u drugom svojstvu ili bilo koje druge aktivnosti;
- (3) procedure za izvršavanje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje uzimaju u obzir odgovarajuće aspekte organizacije isporučioaca i proizvoda čiju usaglašenost ocenjuje, kao što su: veličina, delatnost i struktura isporučioaca, nivo složenosti tehnologije predmetnog proizvoda, masovna ili serijska priroda proizvodnog procesa.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima i da primenjuje odgovarajuću proceduru kojom je uredilo postupak odlučivanja po prigovorima na rad tog tela i donete odluke.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da raspolaže svim neophodnim sredstvima kako bi moglo da, na odgovarajući način, obavlja tehničke i administrativne poslove u vezi sa aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti, kao i da ima pristup svoj neophodnoj opremi ili objektima.

6) Osoblje zaduženo za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti, mora da ima i:

- (1) odgovarajuće stručno i tehničko obrazovanje i radno iskustvo, odnosno odgovarajuću tehničku i stručnu obuku koja obuhvata sve aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u vezi sa kojima je telo imenovano;
- (2) odgovarajuće poznavanje zahteva za ocenjivanje koje sprovodi i ovlašćenje za obavljanje tih ocenjivanja;
- (3) odgovarajuće poznavanje i razumevanje bitnih zahteva iz Priloga 1 ovog pravilnika, relevantnih srpskih standarda sa spiska standarda i relevantnih odredaba zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i propisa koji su doneti na osnovu tog zakona, posebno propisa kojima se obezbeđuje usklađenost sa harmonizovanim zakonodavstvom Evropske unije;
- (4) sposobnost pripreme isprava o usaglašenosti, zapisa i izveštaja o izvršenim aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa ovim pravilnikom.

7) Nepristrasnost tela za ocenjivanje usaglašenosti, odnosno njegovog najvišeg rukovodstva i osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti mora da bude garantovana.

Zarade, naknade, odnosno nagrade osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti ne smeju da zavise od broja obavljenih ocenjivanja, niti od rezultata takvih ocenjivanja.

8) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu od profesionalne delatnosti.

9) Telo za ocenjivanje usaglašenosti i njegovo osoblje moraju da poštuju poverljivost podataka i informacija u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti, u skladu sa zakonom. Ovim se ne dovode u pitanje obaveze koje telo za ocenjivanje usaglašenosti ima prema nadležnim organima. Prava svojine štite se u skladu sa zakonom.

10) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da učestvuje u relevantnim aktivnostima organizacija za standardizaciju i aktivnostima grupa koje se osnivaju sa ciljem obezbeđivanja koordinacije imenovanih i/ili prijavljenih tela, odnosno da obezbedi da njegovo osoblje koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti bude upoznato sa aktivnostima tih organizacija i grupa. Imenovano telo, po pravilu, primenjuje smernice i druge akte grupa za koordinaciju imenovanih i/ili prijavljenih tela, u cilju konzistentnog i jednako kvalitetnog obavljanja poslova i sprovođenja aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.

Zahtevi koje mora da ispuni kontrolno telo korisnika

Član 21

Da bi bilo imenovano za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti iz ovog pravilnika, kontrolno telo korisnika mora da ispuni sledeće zahteve:

1) Kontrolno telo korisnika mora da ima status pravnog lica registrovanog u Republici Srbiji.

2) Kontrolno telo korisnika mora da bude prepoznatljivo na nivou organizacije, a unutar grupacije čiji je deo, i mora da koristi načine za izveštavanje kojima se obezbeđuje i dokazuje njegova nepristranost.

3) Kontrolno telo korisnika, njegov direktor, odnosno članovi izvršnog odbora direktora, izvršni direktori ili članovi nadzornog odbora i sl. tog tela (u daljem tekstu: najviše rukovodstvo), kao i zaposlena i druga lica angažovana za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti (u daljem tekstu: osoblje) ne smeju da budu projektanti, proizvođači, isporučioци, instalateri, kupci, korisnici ili održavaoci opreme pod pritiskom ili sklopova čiju usaglašenost ocenjuju, niti smeju da budu zastupnici bilo koje od tih strana. Ovim se ne dovodi u pitanje upotreba opreme pod pritiskom ili sklopova koji je neophodan za rad tog tela ili upotreba opreme pod pritiskom ili sklopova u lične svrhe.

Najviše rukovodstvo kontrolnog tela korisnika, kao i njegovo osoblje ne smeju da budu direktno uključeni u aktivnosti projektovanja, proizvodnje, isporuke, instaliranja, korišćenja ili održavanja predmetne opreme pod pritiskom ili sklopova, niti da budu zastupnici bilo koje strane uključene u te aktivnosti. Oni ne smeju da sprovode aktivnosti koje bi mogle da utiču na njihovo prosuđivanje i integritet u vezi sa poslovima ocenjivanja usaglašenosti za koje su imenovana, što se naročito odnosi na pružanje konsultantskih usluga.

4) Kontrolno telo korisnika i njegovo osoblje dužno je da sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti sa najvišim stepenom profesionalnog integriteta i sa neophodnom tehničkom kompetentnošću u određenoj oblasti i ne sme da bude izloženo bilo kakvim pritiscima ili drugim razlozima i uticajima, posebno finansijskim, koji bi mogli da utiču na donošenje odluke i rezultate sprovedenih aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti, naročito od strane lica ili grupa lica koje su zainteresovane za rezultate tih aktivnosti.

5) Kontrolno telo korisnika mora da bude kompetentno za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa članom 17. ovog pravilnika za koje traži imenovanje, bez obzira da li te aktivnosti obavlja to telo ili se te aktivnosti obavljaju pod njegovom odgovornošću.

Za svaku vrstu ili kategoriju opreme pod pritiskom, kao i za svaki postupak ocenjivanja usaglašenosti, za koje kontrolno telo korisnika traži imenovanje, to telo, i pre i posle imenovanja, mora da ima na raspolaganju:

(1) osoblje sa tehničkim znanjem, kao i dovoljnim i odgovarajućim iskustvom za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti;

(2) opise procedura u skladu sa kojima se sprovodi ocenjivanje usaglašenosti, pri čemu mora da se obezbedi transparentnost, kao i staranje o istovetnoj primeni tih procedura. Kontrolno telo korisnika mora da ima i da primenjuje pravila i procedure kojima su jasno razgraničene aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje sprovodi u svojstvu kontrolnog tela korisnika i aktivnosti koje sprovodi u drugom svojstvu ili bilo koje druge aktivnosti;

(3) procedure za izvršavanje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje uzimaju u obzir odgovarajuće aspekte organizacije isporučioца i proizvoda čiju usaglašenost ocenjuje, kao što su: veličina, delatnost i struktura isporučioца, nivo složenosti tehnologije predmetnog proizvoda, masovna ili serijska priroda proizvodnog procesa.

Kontrolno telo korisnika mora da ima i da primenjuje odgovarajuću proceduru kojom je uredilo postupak odlučivanja po prigovorima na rad tog tela i donete odluke.

Kontrolno telo korisnika mora da raspolaže svim neophodnim sredstvima kako bi moglo da, na odgovarajući način, obavlja tehničke i administrativne poslove u vezi sa aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti, kao i da ima pristup svoj neophodnoj opremi ili objektima.

6) Osoblje zaduženo za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti, mora da ima i:

(1) odgovarajuće stručno i tehničko obrazovanje i radno iskustvo, odnosno odgovarajuću tehničku i stručnu obuku koja obuhvata sve aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u vezi sa kojima je telo imenovano;

(2) odgovarajuće poznavanje zahteva za ocenjivanje koje sprovodi i ovlašćenje za obavljanje tih ocenjivanja;

(3) odgovarajuće poznavanje i razumevanje bitnih zahteva iz Priloga 1, relevantnih srpskih standarda sa spiska standarda i relevantnih odredaba zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i propisa koji su doneti na osnovu tog zakona, posebno propisa kojima se obezbeđuje usklađenost sa harmonizovanim zakonodavstvom Evropske unije;

(4) sposobnost pripreme isprava o usaglašenosti, zapisa i izveštaja o izvršenim aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa ovim pravilnikom.

7) Nepristrasnost kontrolnog tela korisnika, odnosno njegovog najvišeg rukovodstva i osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti mora da bude garantovana.

Zarade, naknade, odnosno nagrade osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti ne smeju da zavise od broja obavljenih ocenjivanja, niti od rezultata takvih ocenjivanja.

8) Kontrolno telo korisnika mora da ima zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu od profesionalne delatnosti.

9) Kontrolno telo korisnika i njegovo osoblje moraju da poštuju poverljivost podataka i informacija u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti, u skladu sa zakonom. Ovim se ne dovode u pitanje obaveze koje kontrolno telo korisnika ima prema nadležnim organima. Prava svojine štite se u skladu sa zakonom.

10) Kontrolno telo korisnika mora da učestvuje u relevantnim aktivnostima organizacija za standardizaciju i aktivnostima grupa koje se osnivaju sa ciljem obezbeđivanja koordinacije imenovanih i/ili prijavljenih tela, odnosno da obezbedi da njegovo osoblje koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti bude upoznato sa aktivnostima tih organizacija i grupa. Kontrolno telo korisnika, po pravilu, primenjuje smernice i druge akte grupa za koordinaciju imenovanih i/ili prijavljenih tela, u cilju konzistentnog i jednako kvalitetnog obavljanja poslova i sprovođenja aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.

Pretpostavka o ispunjenosti zahteva za imenovano telo

Član 22

Pretpostavlja se da telo za ocenjivanje usaglašenosti koje dokaže ispunjenost zahteva odgovarajućih srpskih standarda ili delova tih standarda, ispunjava i zahteve iz čl. 20. i 21. ovog pravilnika, u meri u kojoj su ti zahtevi obuhvaćeni navedenim standardima.

Odgovarajući srpski standardi iz stava 1. ovog člana su srpski standardi kojima su preuzeti relevantni harmonizovani standardi koji sadrže zahteve za tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Zahtevi za imenovano telo u vezi sa njegovim podizvođačima

Član 23

Ukoliko imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti, telo za nerastavljive spojeve i kontrolno telo korisnika poveri podizvođaču ili zavisnom privrednom društvu obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti, za koje je to telo imenovano, u zemlji ili inostranstvu, imenovano telo obezbeđuje da taj podizvođač ispunjava zahteve iz čl. 20. i 21. ovog pravilnika i dokaze o tome čuva i stavlja na raspolaganje nadležnom ministru u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti, telo za nerastavljive spojeve i kontrolno telo korisnika koje poverava određene aktivnosti u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti podizvođaču ili zavisnom privrednom društvu, ima punu odgovornost za obavljanje tih poverenih aktivnosti.

Obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti može se poveriti podizvođaču ili zavisnom privrednom društvu isključivo uz saglasnost podnosiocu zahteva.

Imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti, telo za nerastavljive spojeve i kontrolno telo korisnika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, stavlja na raspolaganje nadležnom ministru odgovarajuće dokaze koji se odnose na ocenjivanje kvalifikacija podizvođača ili zavisnog privrednog društva i poslova koje obavljaju u skladu sa čl. 15, 16, 17. ovog pravilnika ili tač. 3.1.2. i 3.1.3. Priloga I.

V USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Član 24

Ovaj pravilnik je usklađen sa Direktivom 2014/68/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 15. maja 2014. godine o usaglašavanju propisa država članica o stavljanju na tržište opreme pod pritiskom.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25

Odredba člana 16. ovog pravilnika primenjuje se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Do dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji ministarstvo nadležno za poslove energetike objavljuje listu odobrenih materijala kojom se preuzima lista evropskih odobrenja za materijale objavljena u Službenom listu Evropske unije.

Od dana stupanja na snagu potvrđenog međunarodnog ugovora o ocenjivanju usaglašenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda sa Evropskom unijom (ASAA sporazum), u ovom pravilniku, reči: "deklaracija o usaglašenosti" imaće značenje: "EZ deklaracija o usaglašenosti"; reči: "znak usaglašenosti" imaće značenje: "SE znak"; reči: "Pregled tipa" imaće značenje: "EZ pregled tipa"; a reči: "Sertifikat o pregledu tipa" imaće značenje: "EZ sertifikat o pregledu tipa".

Ako ugovor iz stava 3. ovog člana ne bude zaključen, značenje reči: "Deklaracija o usaglašenosti", "znak usaglašenosti", "Pregled tipa" i "Sertifikat o pregledu tipa" iz stava 3. ovog člana primenjuje se do dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji usaglašenost opreme pod pritiskom sa zahtevima za projektovanje i proizvodnju prema ovom pravilniku obavljaće samo tela za ocenjivanje usaglašenosti prijavljena Evropskoj komisiji.

Označavanje usaglašenosti opreme i sklopova pod pritiskom od dana početka primene ovog pravilnika do dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji obavlja se stavljanjem Srpskog znaka usaglašenosti u skladu sa propisom koji uređuje način sprovođenja ocenjivanja usaglašenosti, sadržaj isprave usaglašenosti, kao i o oblik, izgled i sadržaj znaka usaglašenosti kojem je pridodat identifikacioni broj tela koje sprovodi ocenu usaglašenosti prema zahtevima ovog pravilnika.

Od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji označavanje usaglašenosti opreme i sklopova pod pritiskom prema zahtevima ovog pravilnika obavlja se stavljanjem znaka usaglašenosti prema obliku datom u Prilogu V.

Član 26

Danom početka primene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o tehničkim zahtevima za projektovanje, izradu i ocenjivanje usaglašenosti opreme pod pritiskom ("Službeni glasnik RS", broj 87/11).

Član 27

Tela za ocenjivanje usaglašenosti koja su imenovana u skladu sa propisom iz člana 26. ovog pravilnika, obavljaju poslove ocenjivanja usaglašenosti, u skladu sa članom 15. ovog pravilnika, do okončanja postupka imenovanja u skladu sa ovim pravilnikom.

Tela za ocenjivanje usaglašenosti iz stava 1. ovog člana, mogu da organu nadležnom za imenovanje podnesu zahtev za imenovanje u skladu sa ovim pravilnikom najkasnije šest meseci od dana početka njegove primene.

Tela za ocenjivanje usaglašenosti iz stava 1. ovog člana, koja ne podnesu zahtev za imenovanje u roku iz stava 2. ovog člana, odnosno tela za ocenjivanje usaglašenosti za koja organ nadležan za imenovanje, po podnetom zahtevu, utvrdi da ne ispunjavaju zahteve iz ovog pravilnika, neće moći da obavljaju poslove ocenjivanja usaglašenosti kao imenovana tela u skladu sa ovim pravilnikom.

Isprave o usaglašenosti koje su, do dana početka primene ovog pravilnika, tela iz stava 1. ovog člana izdala sa rokom važenja, važe do isteka roka na koji su izdate, a isprave o usaglašenosti koje su ta tela, na osnovu propisa iz člana 26. ovog pravilnika, izdala bez roka važenja, važe godinu dana od dana početka primene ovog pravilnika.

Član 28

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. januara 2023. godine.

Priloge I-V, koji su sastavni deo ovog pravilnika, objavljene u "Sl. glasniku RS", br. 114/2021, možete pogledati [OVDE](#)